

Sorozatunk előző részeiben a szerzetesi közösségek lakótereinek építészeti jellegzetességeit kíséreltük meg bemutatni. S noha ez az áttekintés sok további megállapítással folytatható ill. bővíthető lenne, most, lezárásként mégis egy kicsit másfelé kanyarodunk, amennyiben a kortárs szerzetesi közösségek néhány vonására irányítjuk figyelmünket.

A szerzetesi építészetről IV.

Az előzőekben láttuk, hogy a bencés, ciszterci, majd a koldulórendi életterek alakítása milyen hagyományok és elvek mentén építkeznek, s hogy maga is hogyan teremt máig ható hagyományt. A korábban megtett szerzetesség- és építészettörténeti „körutazás” tetszőlegesen folytatható lenne további elvek és konkrét épületek bemutatásával, hiszen a kor kívánalmainak megfelelően mindig újabb és újabb, olykor egészen speciális feladatokat betöltő rendek, kongregációk jöttek létre. Ezek között említhetjük pl. az életüket a tanító, ifjúságnevelő feladatokra szentelő szerzetesi közösségeket, melyek – küldetésüknek megfelelően – egészen komplex épületegyütteseket hoztak létre olykor, ahol akár az óvodától a főiskoláig minden szintű oktatás-nevelés, de emellett a testezés és a szabadidő eltöltése is lehetségessé vált. Vagy ha a betegápolással foglalkozó társaságokat tekintjük, ők hasonlóképpen gyógyító, rehabilitáló intézményeket emeltek saját rendházukhoz kapcsolva, de a testi és lelki rászorultság sok

egyéb épületét is említhetnénk a szerzetesházak munkaterületeként. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy ezen épületegyüttesekben is alapvetően a már előzőleg bemutatott alapelveknek megfelelően történt a szerzetesek saját életterének, a klauzúrának a tagolása. Éppen ezért most kicsit elrugaszkodva a történelmi végigtekintésüktől, vessünk inkább egy pillantást a ma szerzetesi élettereinek néhány különös megvalósulására ill. aspektusára.

Elsőként ejtsünk szót egy régi, nagy tradíciókkal rendelkező szerzetesközösség, a domonkosok és a modern építészet találkozásáról. A domonkosoknak máig is tanulmányi házaként funkcionáló kolostort a középkori hagyomány és a modern építőművészet dialógusának alkotásaként foghatjuk fel. Az 1950-es években készült épület alapvetően a hagyományos szerzetesi téralakítást követi, de a korabeli nagy újító építész, Le Corbusier öntötte modern formába ezt az ideált, mégpedig itt

A Betegápoló
Irgalmasrend
kolostora és
kórházegyüttese
Linz-ben

(KONVENTHOSPITAL
der Barmherzigen
Brüder, Linz)

is az ő építészetére annyira jellemző vasbeton-technológiát használva.

A továbbiakban pedig három – igaz, önkényesen kiragadott – utat, példát kívánunk végigtekinteni, melyek mind-mind azt üzenik a maguk módján, hogy a szerzetesi élet ma is élő, formálódó és újabb és újabb hivatásokat és küldetéseket teremtő út.

I.

Egyrészt sok kongregációnál láthatjuk (pl. Szent Szív Társaság, Szalvatoriánus Nővérek, stb.), főleg a II. Vatikáni Zsinatot követő megújulási törekvésekkel összhangban, hogy egy sajátos útkeresési folyamatnak köszönhetően jelentős bátorságot és vitalitást is felmutatva, sok hagyományukkal szakítva és az idők jeleit olvasva próbálják alapítójuk eredeti küldetésének a mai világ körülményeihez szabott olvasatát adni. A szerzetesi élet és elkötelezettség komolyságán és radikalitásán mit sem változtatva a külsőségekkel erősen szakítottak: pl. a régi, klasszikus (és sokszor bonyolult) rendi viselet helyett a visszafogott világi öltözködést részesítik előnyben. A hajdani nagy intézményrendszerek fenntartása ill. irányítása helyett civil foglalkozást (is) űznek: pl. állami iskolában, családsegítőben, egészségügyben dolgoznak. S szerzetesi közösségi életüket a hajdani nagy rendházak helyett egy, a világban élőkével teljesen egyező társasházi lakásban élik, nagyon kicsi, 4-5 fős létszámmal. S sok esetben az is látszik, hogy ennek az életformának ugyanúgy van kisugárzása, vonzereje, mint a régi nagy intézményrendszernek volt.

↑ *La Tourette domonkos kolostora Père Couturier és Le Corbusier barátságának köszönhetően épült meg 1953 és 1959 között.*

II.

Másik példaként egy klasszikus, monasztikus életet élő közösséget hozunk ide: az olaszországi *Bose-i Monostort*, amely *Enzo Bianchi* nevével kapcsolódik össze. Ez a közösség teljesen hagyományosnak tekinthető monasztikus életet él, melyet az imádság és a munka helyes ritmusának megtalálása jellemez. Fontos tényező az alapítás ökumenikus nyitottsága, a szerzetesség történetének és kortárs szerepének tanulmányozása és a monostor vendégfogadó, feltöltődést kínáló „oázis” jellege. A közösség fontos tapasztalatokat hordoz arról, hogy egy abszolút tradicionálisnak (és sokak szerint idejét múltnak) számító szigorú monasztikus életet miként lehet a mai világban, a ma emberének érthetővé és adott esetben élhetővé tenni.

↓ *A Bose-i Monostor templomának bejárata és épületei (Olaszország)*

III.

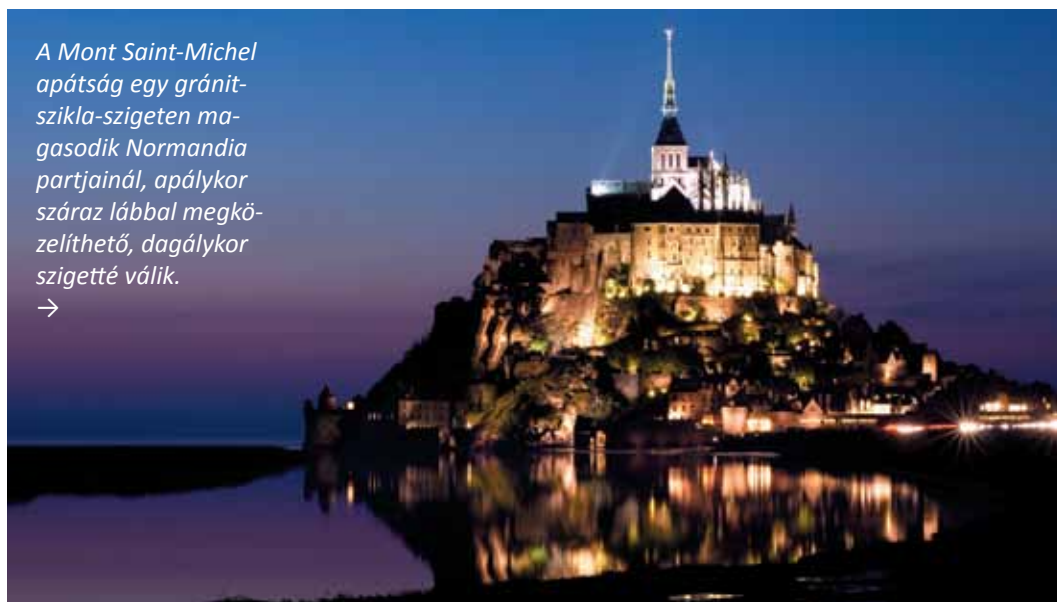
Harmadik pillanatképünket pedig egy szintén kortárs alapításról készítjük: a *Jeruzsálemi Monasztikus Testvéri Közösségről*, akik magukat „városi remetéként” határozzák meg. Monasztikus életet élnek, de a nagyvárosok központjaiban, azt is vallva ezzel, hogy a ma embere számára ez maga a sivatag. A városi élet ritmusához alkalmazkodva élnek az eucharisztia és a zsolozsma liturgiáját, monasztikus szelvényben, de nyitottan mindazok felé, akik a közösséghez betérnek ezen szertartásokra. A közösség fontos alapelvei, hogy csak bérelt ingatlanokban élnek, egyrészt a tulajdonhoz való kötődés kerülése végett, másrészt ezzel is szolidaritást vállalva a világban élő emberekkel. Olyan templomokat használnak, amelyeket a helybéli püspök rájuk bízott, vagyis nincs a közösség tulajdonában templom sem (így hasz-

nálják 2001 óta a híres *Mont-Saint-Michel* monostort is). Tagjai a hétköznapokban félállásban dolgoznak, vagyis saját maguk keresik meg megélhetésüket. A liturgiák alkalmával a férfi és női szerzetesek együtt ünnepelemek, de ezen kívül természetesen külön él a férfi és női ág.

Talán e három záró pillanatkép valóban rávilágít arra, hogy a keresztény szerzetesség nem időhöz kötött, idejétmúlt életforma, hanem Isten minden korban hív meg embereket arra, hogy ezen a sajátos módon kövessék őt. S talán a kortárs szerzetesi irányvonalak azt is mutatják, hogy ez az életforma nem szabad távol álljon a mi világunktól sem, hiszen az evangélium követése mindig megkövetel egyfajta radikalitást, akkor is, ha azt világi krisztushívőként éljük meg.

A Mont Saint-Michel apátság egy gránit-szikla-szigeten magasodik Normandia partjainál, apálykor száraz lábbal megközelíthető, dagálykor szigetté válik.

→

Szöveg: Hortobágyi Attila

Ábrák és szerkesztés: Domoki Boglárka

Felhasznált és ajánlott irodalom:

- » DUBY, George: A katedrálisok kora. Művészet és társadalom 980-1420, Corvina Kiadó, 1998
- » GUZSIK Tamás, Dr.: Keresztény liturgiák építészete. II. rész: Középkori nyugati liturgiák és építészetük (<http://www.eptort.bme.hu/doc/szakral/szakral2.html>)
- » KRÜGER, Kristina (szerk.): Szerzetesrendek, kolostorok A keresztény művészet és kultúra 2000 éve. Vince Kiadó, 2008
- » NIGG, Walter: A szerzetesek titkai. Szent István Társulat, Bp. 1984
- » PUSKELY Mária: A keresztény szerzetesség történeti fogalomtára. Kairosz Kiadó, 2006
- » PUSKELY Mária: Kétezer év szerzetessége. Szerzetesség- és művelődéstörténeti Enciklopédia I. kötet A-K; II. kötet L-Zs, Dinasztia Kiadó-ház Rt., Budapest 1998
- » SOUTHERN, Richard William: A nyugati társadalom és az egyház a középkorban. Gondolat, Budapest, 1987
- » TÖRÖK József: Szerzetes- és Lovagrendek Magyarországon. Panoráma, Budapest, 1990
- » ZARNECKI, George: Kolostorok, szerzetesek, barátok. Corvina, Budapest, 1986

Bemutatkozik:

A SZENT SZÍV TÁRSASÁG – Sacré Coeur Nővérek

forrás: www.magyarkurir.hu

A rend története

A Jézus Szent Szíve dicsőségéért a nevelés apostoli szolgálatát végző pápai jogú kongregációt Szent Magdolna Zsófia alapította 1800. november 21-én, Párizsban. Rendi rövidítés: RSCJ (Religieuses du Sacré Coeur de Jesu). A kor igényeire bentlakásos iskolák alapításával válszoltak az első nővérek. Az oktatás magas színvonalának és a szeretettel teli lelkiességnek köszönhetően nagyon gyorsan elterjedt a rend Franciaországban és Európa más országaiban. Philippine Duchesne 1818-ban kezdte meg missziós tevékenységét Észak-Amerikában, és lett az Észak- és Dél-Amerikában létesülő Sacré Coeur szerzetesházak alapítója. Őt 1988-ban II. János Pál pápa emelte a szentek sorába. Ma öt kontinensen, 41 országban 2300 Sacré Coeur nővér él és tevékenykedik, az anyaház Rómában van. Magyarországon 1883-ban történt az első iskola, a Philippineum, majd 1917-ben a második, a Sophianum alapítása. Működésüknek a szerzetesrendek feloszlata vetett véget. 1989-ben néhány nővér Ausztriából tért vissza Magyarországra, hogy újra elindítsa a társaság életét. Jelenleg Budapesten két közösségben tízen élünk: nyolc örökfogadalmas, egy első fogadalmas nővér és egy jelölt. A belga-francia-holland tartományal közös noviciátusunk Lyonban működik, ahol egy magyar novícia is részt vesz a képzésben.

A közösség karizmája, küldetése

Közösségünk mottója: „Cor Unum et Anima Una in Corde Jesu” – „Egy szív, egy lélek Jézus Szívében”. Társaságunk eredete Jézus sebzett Szíve, mely szeretetből mindent odaadott. Az egyház küld minket, hogy továbbadjuk Jézus Szívének szeretetét. Őbenne van a személyiség növekedésének forrása és az emberek közötti kiegészztelődés útja. Az egyház küldetésében a nevelés szolgálatával veszünk részt, amit három formában teszünk: iskolai nevelés által, a szegények felé való elköteleződéssel és lelkeségi-pasztorális szolgálattal.

Magyarországi tevékenység

A Forrás Lelkiségi Központunkban Budapesten spirituális programok széles skáláját kínáljuk: táncmeditáció, egyénileg vezetett Szent Ignác-i lelkigyakorlat, szemlélődés a városban, kommunikáció, elsőpénteki szentségimádás, bibliai tábor gyermekeknek stb. A Szentjánosbogár mozgalomban és az Inigo-csoportban fiatalokkal foglalkozunk, különböző iskolákban tanárokként dolgozunk, de a hátrányos helyzetű tanulókat is segítjük a VIII. kerületben, illetve jelen vagyunk a hajléktalanokat segítő szociális munkában is.

Jövő, kihívások, tervek

Jövönket az biztosítja, ha olyan fiatalok érkeznek hozzánk, akik arra vágnak, hogy radikálisan kövessék Jézust. Ennek érdekében rendi prioritásunk a hivatásgondozás, amit még erősíteni kívánunk. Megszólíthatóak vagyunk a fiatalok világában, mind virtuális módon (www.hivatarscj.blogspot.hu), mind spirituális programokkal, lelki kíséréssel. A hivatásbarát kultúra jegyében jött létre népszerű „GPS-műhelyünk”, de közkedvelt az istenképekkel foglalkozó workshopunk is. Kínálunk kurzust és lelkigyakorlatot olyan nők számára, akik már a szerzetesi életen gondolkodnak. Reméljük, hogy mindezen tevékenységeknek pár éven belül biztos ott-hont nyújt majd belvárosi ingatlanunk, a Sophianum.

Programok a megszentelt élet évében

Szelíd erő címmel megjelent egykori házfőnöknőnk, a Jad Vasem intézet által Világ Igaza címmel elismert Hildegard Gutzwiller RSCJ tevékenységét bemutató kötet. Bekapcsolódunk a megszentelt élet éve országos programjaiba. Idén két jubileum megünneplésére készül társaságunk: alapítónőnk, Szent Magdolna Zsófia égi születésnapjának 150. és konstitúciónk megírásának 200. évfordulójára. A Mária Rádió tematikus programjának június hónapban vendégei leszünk.

További információkat találnak rendünkről honlapunkon:

www.szentszivtarsasag.hu.